

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 50/2021-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpených JUDr. Petrom Pohančeníkom, advokátom, Palárikova 93, Čadca, proti postupu Okresného súdu Čadca v konaní sp. zn. 16C/20/2014 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Čadca v konaní sp. zn. 16C/20/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Čadca **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 16C/20/2014 **konal bez zbytočných prietáhov**.
3. Sťažovateľkám **priznáva** finančné zadost'učinenie každej po **1 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Čadca **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Čadca **je povinný** nahradiť sťažovateľkám trovy konania **567,28 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. marca 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu. Okrem toho sťažovateľky žiadajú, aby ústavný

súd okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov, finančné zadostučinenie každej po 5 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľky podali na okresnom súde 31. januára 2014 žalobu o nerušenie v užívaní nehnuteľnosti. Po procesných úkonoch sa 26. septembra 2014 uskutočnilo pojednávanie a 1. decembra 2014 bolo vo veci nariadené znalecké dokazovanie. Sťažovateľky 2. februára 2015 podali návrh na odloženie znaleckého dokazovania a poskytnutie lehoty na mimosúdne rokovanie so žalovaným, o ktorú opätovne požiadali 5. mája 2015. Dňa 17. septembra 2015 oznámili súdu, že nedošlo k mimosúdnej vyriešeniu sporu. Z dôvodu vylúčenia ustanoveného znalca bola 1. decembra 2015 ustanovená nová znalkyňa, ktorá predložila súdu znalecký posudok 26. februára 2016. Dňa 7. marca 2016 podal žalovaný odvolanie proti uzneseniu o priznaní znaleckého, o ktorom rozhodol krajský súd 21. mája 2016. Dňa 17. októbra 2016 bol spis predložený sudkyňi, ktorá nariadila termín pojednávania na 25. január 2017. Dňa 20. marca 2017 predložil žalovaný súkromný znalecký posudok. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 23. februára 2018 a 25. septembra 2018 sa uskutočnila ohliadka nehnuteľnosti. Dňa 2. marca 2020 bolo rozhodnuté o priznaní odmeny znalca. Dňa 10. augusta 2020 bolo súdu doručené vyjadrenie sťažovateľiek a 16. septembra 2020 vyjadrenie žalovaného a návrh na vykonanie dôkazov. Dňa 19. februára 2021 bol nariadený termín pojednávania na 16. jún 2021.

III.

3. Sťažovateľky namietajú, že od ohliadky okresný súd spôsobuje prietahy, keď nevykonáva úkony smerujúce k ukončeniu sporu, ktorý trvá už vyše sedem rokov. Uvádzajú, že ide o konanie, ktoré je súčasťou štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, a že svojím správaním neprispeli k prietahom, keď bezodkladne odpovedali na súdne výzvy a dostavovali sa na úkony. Dodávajú, že sú vystavené dlhodobému stresu zo strany žalovaného, ktorý im nadáva, znemožnil im prístup k jednej strane ich rodinného domu a vyhráža sa im.

4. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že priznal prietahy v konaní s tým, že k nim došlo z objektívnych príčin zmeny sudcov, množstvu reštančných spisov, zvýšenému nápadu nových vecí a celkovej nadmernej zaťažnosti sudkyne. Sudkyňa, ktorej je vec pridelená, uviedla, že rozsiahly spis jej bol pridelený už ako tretej sudkyňi, pričom ide o vec, ktorá je právne a skutkovo zložitá.

5. Sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu uviedli, že uznávajú, že naštudovanie starého spisu je náročnejšie ako spisu nového, avšak zdôraznili, že je na vnútornej organizácii súdov, ako sa so svojimi problémami vysporiadajú, a pre osoby, ktoré sa na súdy obrátia, je podstatné, že ochrana práv, ktorej sa domáhajú, bude spravodlivá a účinná.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom

na okolnosti prípadu z pohľadu právnej a faktickej zložitosti veci, správania účastníka a postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Rozhodovanie vo veciach susedských sporov patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Vec sa môže javiť skutkovo zložitejšia vzhľadom na viaceré znalecké posudky, ktoré bolo potrebné vyhodnotiť. V správaní sťažovateľiek, okrem ani nie rok trvajúcej snahy o mimosúdne vyriešenie sporu, neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

8. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v konaní, v ktorom sa vyskytli obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Okresný súd po viac ako troch rokoch od ohliadky na mieste samom nariadil pojednávanie, avšak aj pred týmto obdobím nečinnosti je napadnuté konanie poznačené priet'ahmi v konaní. Rozhodujúcim spôsobom sa teda na dĺžke konania odrazila nečinnosť okresného súdu, ako aj jeho neefektívna činnosť, ktorá nesmerovala k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľiek a spôsobila zbytočné priet'ahy v konaní. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní bolo porušené právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote.

9. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí pri správe súdництва nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezabávajú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto priet'ahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

10. Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov.

11. Sťažovateľky žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia každej po 5 000 eur. V tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku napadnutého konania a tiež s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 119/2019, III. ÚS 36/2020) priznal ústavný súd sťažovateľkám podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie každej po 1 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľiek odôvodňuje to, aby im okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov

(ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2020 je 177 eur a v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľkám náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia 2 x 177 eur) a za jeden úkon v roku 2021 (vyjadrenie na základe výzvy súdu 1 x 181,17 eur), čo spolu s režijným paušálom (2 x 10,62 eur a 1 x 10,87 eur) predstavuje 567,28 eur.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2021

Robert Šorl
predseda senátu